



Aan

De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Datum

17 november 2021

Ons kenmerk

Cft 202100139

Pagina

1/5

Uw kenmerk

Bijlage

-

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp

Reactie op de derde uitvoeringsrapportage 2021 van het openbaar lichaam Bonaire

Geachte heer Rijna,

Op 3 november jl. ontving het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) de derde uitvoeringsrapportage van het begrotingsjaar 2021 (UR) van het openbaar lichaam Bonaire (OLB). Met dit schrijven ontvangt u op basis van artikel 22 van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) de reactie van het Cft op de derde UR.

Oordeel

De derde UR toont een voorlopig positief resultaat van USD 8,6 miljoen. Hiermee stevent het openbaar lichaam Bonaire (OLB), net als voorgaande jaren, af op een fors begrotingsoverschot aan het einde van het jaar.¹ Omdat de verwachte realisatie niet in lijn is met de begroting, had de derde UR conform artikel 22 lid 2 sub a van de Wet FinBES gepaard moeten gaan met een derde BW. Deze is echter niet ingediend. Het Cft verzoekt u om in het vervolg, zoals vereist, de begroting met een BW in overeenstemming te brengen met de verwachte realisatie. Daarnaast adviseert het Cft u om de baten en lasten die in het huidige begrotingsjaar niet meer in lijn zijn met de begroting – zoals de baten uit cruise-toerisme en de personeelslasten – voor het komende begrotingsjaar te herzien en, indien nodig, bij te stellen bij het aanleveren van de eerste UR 2022.

Het Cft merkt op dat de baten en lasten uit de reguliere begroting slechts voor een deel te onderscheiden zijn van de baten en lasten die voortkomen uit projecten die gefinancierd zijn met bijzondere uitkeringen. Het Cft verzoekt u om de realisatie van baten en lasten vanaf de vierde UR in afzonderlijke overzichten te rapporteren.

¹ De derde UR toont dat het OLB tot en met derde kwartaal voor USD 12,9 miljoen aan verplichtingen is aangegaan. Wanneer al deze verplichtingen worden gerealiseerd, komt het OLB uit op een begrotingstekort aan het einde van het jaar. De ervaring van de afgelopen jaren leert echter dat het overgrote deel van deze verplichtingen niet wordt gerealiseerd.

Tot slot constateert het Cft dat er voortgang wordt geboekt op het gebied van financieel beheer. Het Cft verwacht dat het OLB met de invulling van belangrijke functies - directeur Bedrijfsvoering en Ondersteuning, hoofd Financiën en concern-controller - deze lijn doorzet. Daarnaast acht het Cft het positief dat de projecten, die worden gefinancierd met bijzondere uitkeringen, worden uitgevoerd en een steeds groter deel van de ontvangen middelen wordt besteed.

Toelichting

Het OLB realiseert tot en met het derde kwartaal USD 39,2 miljoen aan baten en USD 30,7 miljoen aan lasten. Het resultaat tot en met het derde kwartaal van 2021 is hiermee USD 8,5 miljoen positief. Tabel 1 geeft de onderverdeling van de baten en lasten weer. De laatste kolom toont de realisatie tot en met het derde kwartaal ten opzichte van de begroting 2021 (inclusief 2^e begrotingswijziging²).

Tabel 1: Baten en lasten op basis van de derde UR (in USD miljoenen)³

	Realisatie 2020	Begroting 2021 (incl. 2e BW)	Realisatie tot en met september 2021	% realisatie t.o.v. begroting
Lokale heffingen	17,4	18,7	13,4	71,8%
<i>Erfpachten en huren</i>	2,8	3,2	3,0	93,2%
<i>Leges en retributies</i>	5,3	4,9	3,0	62,0%
<i>Belastingen</i>	9,3	10,6	7,4	69,9%
Vrije uitkering	32,3	33,3	24,5	73,6%
Overige	0	3,7	1,3	35,1%
Totaal reguliere baten	49,7	55,7	39,2	70,4%
Personeelslasten	20,8	23,8	15,6	65,5%
Goederen en diensten	10,3	15,4	6,0	39,0%
Inhuur externen	1,4	1,9	1,0	52,6%
Subsidies	8,4	9,8	6,2	63,1%
Overige	1,9	4,9	1,9	39,1%
Totaal reguliere lasten	42,8	55,7	30,7	55,0%
Saldo	6,9	(0,0)	8,5	

² De tweede begrotingswijziging is nog niet goedgekeurd door BZK.

³ Dit betreft de baten en lasten exclusief bijzondere uitkeringen. Het Cft sluit niet uit dat er alsnog een klein deel van de bijzondere uitkeringen in de cijfers is opgenomen, vanwege de wijze waarop het OLB de baten en lasten momenteel rapporteert. Dit beïnvloedt het algehele beeld van het overzicht echter niet.

Baten

Tot en met het derde kwartaal realiseerde het OLB 72 procent van de begrote lokale heffingen. Het is gebruikelijk dat dit percentage na afloop van het derde kwartaal hoger is, omdat de jaarlijkse baten uit erfpachtnota's, motorrijtuigen- en grondbelasting dan al volledig gerealiseerd zijn. De lagere realisatie van lokale heffingen wordt veroorzaakt door de toerisme-gerelateerde baten (autoverhuurbelasting, logeergastenbelasting, cruise-belasting en havengelden) die ondanks de toename in toerisme achter lopen ten opzichte van de begroting. Met name de baten uit cruise-toerisme blijven achter bij de begroting.⁴ Voor het komende begrotingsjaar verwacht u USD 2 miljoen aan inkomsten uit cruise-toerisme.⁵ Het Cft adviseert u om deze prognose te herzien en, indien nodig, naar beneden bij te stellen.

Lasten

De gerealiseerde lasten tot en met het derde kwartaal bedragen 55 procent van de begroting. Daarmee is er sprake van een forse onderbesteding. In de UR geeft u aan dat de onderbesteding onder andere wordt veroorzaakt door minder onderhoud aan infrastructuur, lagere uitgaven aan volkshuisvesting en inhuur van consultants en het niet verstrekken van subsidies aan buitensportaccommodaties en wijk- en opbouwwerk. Deze toelichting is onvoldoende. Gezien het structurele karakter van de onderbesteding, vraagt het Cft u om voortaan verantwoordingsinformatie aan te leveren die de achterliggende oorzaken van afwijkingen inzichtelijk maakt. Het verbeteren van deze verantwoordingsinformatie is niet alleen de verantwoordelijkheid van de afdeling Financiën, maar van alle departementen binnen het OLB. Het Cft verwacht vanaf de vierde UR verbeteringen in uw rapportages betreffende dit punt.

Personeel

De realisatie van de personeelslasten lopen achter ten opzichte van de begroting. Dit wordt veroorzaakt door een lagere invulling van vacatures dan begroot. Het aantal voltijdsmedewerkers (fte) is gedurende het derde kwartaal gedaald van 371 naar 370. In de tweede UR had het OLB nog de verwachting dat het aantal fte gedurende het derde kwartaal zou stijgen naar 383. De begroting (inclusief wijzigingen⁶) gaat uit van een personeelsbezetting van 391 fte aan het einde van het jaar. Omdat deze prognose niet langer realistisch is, had het Cft graag gezien dat u de personeelslasten door middel van een derde BW naar beneden bijstelde. Dit is niet gebeurd. Voor het komende jaar verwacht het OLB 38,4 vacatures in te vullen, waarvoor een budget van USD 1,9 miljoen beschikbaar is.⁷ Gezien de grote moeite die het OLB heeft ondervonden met het invullen van vacatures in 2021, adviseert het Cft u om de prognose voor 2022 te herzien en indien nodig naar beneden bij te stellen.

⁴ Bonaire realiseerde tot en met het derde kwartaal USD 7.000 aan inkomsten uit cruise-toerisme. De begroting gaat uit van USD 0,5 miljoen aan inkomsten.

⁵ Deze cijfers zijn afkomstig uit de op 1 september jl. bij de eilandsraad ingediende begroting, waarbij inkomsten uit cruise-toerisme vanaf 2022 onder toeristenbelasting vallen.

⁶ In de tweede BW stelde Bonaire de personeelslasten al met USD 0,5 miljoen naar beneden bij als gevolg van het grote aantal vacatures dat gedurende het eerste halfjaar niet is ingevuld.

⁷ Deze cijfers zijn afkomstig uit de op 1 september jl. bij de eilandsraad ingediende begroting.

Bijzondere uitkeringen

Tot en met het derde kwartaal ontving het OLB een bedrag van in totaal USD 18,2 aan bijzondere uitkeringen, hetgeen met een saldo van USD 31,4 miljoen uit 2020 uitkomt op een positief saldo van USD 49,6 miljoen. Na realisatie van USD 22,2 miljoen aan bijzondere uitkeringen, is het saldo gedaald van USD 31,4 miljoen eind 2020 naar USD 27,4 miljoen eind derde kwartaal 2021.

In de eerste UR constateerde het Cft dat een toenemende som van ontvangen bijzondere uitkeringen niet besteed werd en vroeg uw aandacht voor het uitvoeren van de beoogde projecten. In het tweede kwartaal is door het OLB een versnelling bewerkstelligd en het Cft acht het positief dat deze lijn in het derde kwartaal is doorgezet.

Liquiditeiten

De liquiditeitspositie van het OLB conform het geïntegreerd middelenbeheer bedraagt ultimo september USD 38,8 miljoen. Hiervan is USD 27,4 miljoen bestemd voor projecten die zijn gefinancierd met bijzondere uitkeringen en is USD 7,7 miljoen gereserveerd voor de bestemmingsreserves. Er resteert derhalve USD 3,7 miljoen aan vrij besteedbare middelen, een stijging van USD 0,8 miljoen ten opzichte van ultimo juni.

Overheidsentiteiten en de collectieve sector

Op basis van artikel 9 lid 9 van de Wet FinBES dient het bestuurscollege jaarlijks uiterlijk op 30 juni de jaarrekeningen van de overheidsdeelnemingen ter beschikking te stellen aan het Cft. Dit is niet gebeurd. Op 6 oktober jl. stuurde het Cft u een brief met daarin een overzicht van de overheidsentiteiten waarvan het de jaarrekeningen wenst te ontvangen. Het Cft is teleurgesteld dat het tot op heden de verzochte jaarrekeningen niet heeft ontvangen.

Op grond van artikel 11 lid 4 van de Wet FinBES heeft het Cft de wettelijke taak om aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) – gelijktijdig met het doorzenden van de jaarrekening van het openbaar lichaam – te rapporteren over de voorlopige cijfers van de collectieve sector. Van geen enkele van de zeven entiteiten die deel uitmaken van de collectieve sector (zie bijlage 1), beschikt het Cft over de (voorlopige) cijfers 2020. Hierdoor kan de rentelast niet worden berekend en kan niet worden vastgesteld of aan de rentelastnorm wordt voldaan. Het Cft verzoekt u dan ook zo spoedig mogelijk ervoor zorg te dragen dat de voorlopige jaarcijfers van deze entiteiten alsnog worden aangeleverd.

Financieel beheer

Het OLB boekt voortgang op het gebied van financieel beheer. Van de twaalf prioritaire punten uit de brief van 22 juni jl. van de staatssecretaris van BZK zijn inmiddels vier punten afgevoerd.⁸

⁸ BZK, kenmerk 2021-0000280028. Brief aan Bestuurscollege Bonaire inzake financieel beheer

Kenmerk
Cft 202100139
Blad
5/5

Deze betreffen het afronden van het onderzoek inzake de motorrijtuigenbelasting (punt 2), het wegwerken van achterstanden in de voorraad bezwaarschriften (punt 3), het overleg en de besluitvorming over hoe de regels van de wet FinBES kunnen worden geïnterpreteerd (punt 6) en het bij de directies plaatsen van beleidsadviseurs onder leiding van het change team (punt 7). Daarnaast is het subsidiebeleid – dat betrekking heeft op drie bevindingen van de accountant bij de jaarrekening – in kaart gebracht. Momenteel wordt het subsidiebeleid verbeterd. Het Cft blijft graag op de hoogte van de ontwikkelingen inzake het financieel beheer.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba



Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire
Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire